

RI UKAB' CARTA RI XUTZ'IB'AJ RI SAN PABLO CHKE RI KOJONELAB' AJ CORINTO

Ri apóstol Pablo kuchap u tz'ib'axik jun carta chik chke ri qachalal kojonelab' aj Corinto

¹ In wa', ri Pablo, in apóstol. In jun chke ru taqo'n ri Jesucristo. Je wa' nu b'anik rumal chi are u rayib'al ri Dios. Ri in, wachi'l ri qachalal Timoteo, kintz'ib'aj b'i wa' we wuj ri' chke ri qachalal kojonelab' che ri Dios ri e k'o pa ri tinimit Corinto, xuquje' chke konojel ri e rech ri Dios ri e k'o pa taq ri tinimit re Acaya.

² Are ta b'a' ri Dios qa Tat xuquje' ri Qajaw Jesucristo kutoq'ob'isaj i wäch, kub'ano chi kuxlan ri iwanima'.

Ri apóstol Pablo kuku'b'i u k'ux chrij ri Dios chupam ri k'äx'ol

³ Qaya b'a' u q'ij ri Dios ru Tat ri Qajaw Jesucristo. Ri Are' are qa Tat ri kel u k'ux chqe, are ri qa Dios ri amaq'el kuku'b'isaj qa k'ux.

⁴ Ri Dios kuku'b'isaj qa k'ux chupam ronojel ri k'äx ri käqariqo rech ri uj xuquje' kujkowinik käqaku'b'isaj ki k'ux ri tajin käkiriq k'äx. Jas ru ku'b'isaxik qa k'ux uj u b'anom ri Dios, je' käqa'n uj chuku'b'isaxik ki k'ux ri e are'.

⁵ Je' jas ri uj sib'alaj tajin käqariq qe ri k'äx ri xuriq ri Cristo, are k'u rumal ri Cristo xuquje' sib'alaj käku'b'isax na qa k'ux uj.

⁶ Rumal ri' we ri uj kăqariq k'ăx, kăqariq wa' rech ri ix kăku'b'isax i k'ux, xuquje' kiriq ru tob'anik ri Dios. We k'u kăku'b'isax qa k'ux rumal ri Dios, je k'u ri' kăb'an chqe rech ri ix xuquje' kăku'b'isax i k'ux, kiriq k'u na ru tob'anik ri Dios. Je ri' kixkownik kich'ij ri k'ăxk'ol ruk' paciencia junam jas ri k'ăxk'ol ri tajin kăqariq uj.

⁷ Sib'alaj ku'l qa k'ux chiwij rumal chi qetam chi jas ri ix tajin kiriq iwe ri k'ăxk'ol, je ri' xuquje' kiriq na iwe ri ku'lb'al k'ux ri kuya ri Dios.

⁸ Qachalal, kăqaj chi kiwetamaj chi sib'alaj nim ri k'ăx ri xqariq pa Asia. Sib'alaj nim k'ut ri k'ăx ri xqariqo chi man k'o tă chi qa chuq'ab' chuch'ijik wa'. Ri uj man ku'l tă chi qa k'ux chi kujk'asi'k, xane xqachomaj chi kujkăm wi na.

⁹ Xqana' chi je' ta ne q'atom tzij chqij chi kujkămisaxik. Xqak'ulmaj k'u wa' we k'ăx ri' rech kăqetamaj kăku'b'i qa k'ux chrij ri Dios ri keuk'astajisaj ri kăminaqib'. Man kăku'b'i tă k'u qa k'ux chb'il qib' uj.

¹⁰ Ri Dios xujuto' chuwăch ri k'ăxalaj kămikal, xuquje' kujuto' na. Qa ku'b'am qa k'ux chrij ri Are' chi kutajej na qa to'ik.

¹¹ Je wa' kub'an na chqe we ri ix kujito' ruk' ri oraci3n ri kib'an pa qa wi'. We e k'ia ri kăka'n orar pa qa wi', e k'ia ri' xuquje' ri kemaltioxin na che ri Dios rumal ri nimaq taq u tewchib'al pa qa wi'.

Ri ap3stol Pablo kub'ij jas che man xe' tă chik pa ri tinimit Corinto

¹² K'o ri sib'alaj kuya kikitomal chqe. Are la' chi kăqana' pa qanima' chi ch'ajch'oj ri qa k'aslemal xuquje' chi qas utz ri qa chomanik waral cho we

uwächulew. Más k'u na je' ri qa b'anik wa' chixol ix xuquje'. Man xaq tä k'u ruk' ri qa no'j uj je' qa'nom wa', xane are ri Dios uj u to'm ruk' ri nimalaj u toq'ob'.

¹³ Ri qa tz'ib'am b'i chiwe chupam taq ri qa wuj are xaq xuwi ri kixkowinik kisik'ij, ri kixkowinik kich'ob'o. Ku'l k'u nu k'ux chi gas kixkowinik kich'ob' na ronojel ri qa tz'ib'am b'ik,

¹⁴ je' jas ri i ch'ob'om jub'iq' kämik, rech pa ri q'ij ri käpe ri Qajaw Jesús, ri ix kixkowinik kixkikot na qumal uj, je' jas ri uj kujkikot na iwumal ix.

¹⁵ Xku'b'i k'u nu k'ux chrij ronojel wa', je ri' chi ri in nab'e kanoq xinchomaj kinopan iwuk' ix, rech je ri' gas kixkikotik rumal chi kamul kinopan iwuk'.

¹⁶ Xinchomaj chi kinopan iwuk' aretaq kine' pa Macedonia. Xinchomaj k'ut chi aretaq kintzelej loq pa Macedonia kinopan chi na iwuk' jumul chik. Je ri' ri ix xixkowin ta xinuto' rech kintajej chi ri nu b'e, kine' pa Judea.

¹⁷ ¿A xa lo man gas utz tä u chomaxik xinb'ano aretaq xinchomaj u b'anik wa'? ¿A kichomaj ix chi xaq kinb'an ri nu chomanik jas ri kub'an jun winaq ajuwächulew ri kub'ij: “Je ri' kinb'ano,” te k'u ri' kub'ij chik: “Man je' taj”? —kächa ri'.

¹⁸ Ri Dios k'ut kilowik chi ri uj man käqab'ij tä chiwe: “Je ri' käqa'no,” te k'u ri' käqab'ij chik: “Man je' taj,” —mujcha ne lo.

¹⁹ Je ri', rumal rech ri Cristo Jesús ru K'ojol ri Dios ri käqatzijoj uj chiwe, ri in, ri Silvano xuquje' ri Timoteo. Ri Are' k'ut man k'o tä jumul ri kub'ij: “Je',” te k'u ri' kub'ij chik: “Man je' taj,” —man kächa tä ri'. Ru Loq' Pixab' ri Dios rumal ri Cristo amaq'el

ronojel q'ij are ri qas tzij.

²⁰ Ronojel k'u ri u b'im ri Dios, je' kel na rumal ri Cristo. Rumal ri' aretaq käqaya u q'ij ri Dios käqab'ij: “¡Amén!” –kujcha', rumal ri Cristo Jesús.

²¹ Tzare k'u ri Dios ri xb'anow chqe chi ri ix xuquje' ri uj qa jikib'am ri qanima' chrij ri Cristo, xuquje' xujutaso rech käqajach qib' pu q'ab' ri Are'.

²² Xukoj qetal chi ri uj rech ri Are'. Ri Loq'alaj Espíritu k'ut ri xuya pa qanima', are k'utb'al wa' chi qas tzij kuya na ronojel ri xuchi'j chqe.

²³ K'ä mäja' k'u kinopan iwuk' pa Corinto jas ri xinchomaj nab'e. Are ri Dios ri kilowik, retam k'u ri Are' ri qas k'o pa wanima', chi xa rumal chi kintoq'ob'isaj i wäch man xinopan taj.

²⁴ Man xa tä k'u käqaj kujtaqan pi wi' rech kikojo jachike ri käqaj uj. Qilom k'ut chi i jikib'am iwanima', qas ix kojoninaq. Xane ri uj xa käqaj kujtob'an iwuk' rech qas kixkikotik.

2

¹ Rumal ri' xinchomaj in chi man kinopan tä iwuk' jumul chik ri xa ta b'is kinya chiwe aretaq kinopanik.

² We k'u ri in kinya b'is chiwe, ¿jachin ta chik ri kuya kikotemal chwe in? Xaq xuwi ri ix ri' ri xa nu yo'm b'is chiwe kixkowin chub'anik wa'.

³ Rumal ri' xintz'ib'aj b'i ri jun wuj chik chiwe. Are la' chi man kwaj taj kine'k rech xa kinriqa b'is iwumal, xane rajwaxik kib'ano chi käkikot wanima'. Ku'l k'u nu k'ux chi aretaq kinkikot na in, ri ix xuquje' kixkikot na wuk'.

⁴ Aretaq k'ut xintz'ib'aj b'i ri jun wuj chik chiwe, sib'alaj in okinaq il, sib'alaj xinb'isonik, tajin

k'u kinoq'ik. Man xintz'ib'aj tä k'u b'ik rech xa kixb'isonik, xane are kwaj chi kiwetamaj chi sib'alaj kixwaj nimalaj iwonojel.

Ri apóstol Pablo kusach u mak ri jun ri b'anowinaq k'äx chkixol ri kojonelab'

⁵We k'o jun chiwe u yo'm b'is chwe, man xuwi tä chwe in ri' u yo'm wi, xane u yo'm jub'iq' ri' chiwe ix iwonojel. "Jub'iq'," –kincha'. Je' kinb'ij wa' rech man kinb'an tä sib'alaj nim ri k'äx che ri ajmak.

⁶Ri k'äjisab'al u wäch ri achi ri' ri xiya che aretaq ximulij iwib', xaq ruk' b'a' la'.

⁷Kämik k'ut, xa chisacha u mak, chiku'b'isaj k'u u k'ux. We ne man kuch'ij tä chik, kuya k'u kan ronojel rumal ri nimalaj u b'is.

⁸Rumal ri' kixinb'ochi'j chi kik'ut chi jumul ri utzil iwanima' che ri are' jas ri i b'anom petinaq loq.

⁹Xa k'u rumal wa' xintz'ib'aj b'i ri nab'e wuj chiwe chrij wa'. Je ri' xinb'ano che rilik, xuquje' che retamaxik we ri ix qas tzij kinimaj ronojel ri kinb'ij chiwe.

¹⁰Jachin k'u ri kisach u mak ix, che apachike mak ru b'anom, ri in xuquje' kinsach u mak. We k'o jun nu sachom u mak, nu sachom u mak ri' chuwäch ri Cristo rumal chi kintoq'ob'isaj i wäch ix, we qas tzij k'o mak ri rajwaxik kinsacho.

¹¹Je' qa'na wa' rech ri Satanás man kujuch'ak taj. Qas qetam k'ut jas ri tajin kuchomaj u b'anik ri are'.

Ri apóstol Pablo xb'isonik aretaq xopan pa ri tinimit Troas rumal chi man xuriq tä ri Tito

¹² Aretaq xinopan pa ri tinimit Troas chutzijoxik ri Utzalaj Tzij re ri Èvangelio chrij ri Cristo, xyi' chwe chi kuya' kintzijoje na ru Loq' Pixab' ri Dios chila'.

¹³ Pune je ri', sib'alaj xinok il rumal chi man xinriq tä ri qachalal Tito. Rumal ri' xinela b'i kuk' ri qachalal kojonelab' chila', xine' k'u pa Macedonia.

Waral käqil wi chi kujch'akan na rumal ri Cristo

¹⁴ Maltiox b'a' che ri Dios ri kuya chqe chi amaq'el ronojel q'ij kujch'akan na rumal ri Cristo Jesús. Rumal k'u qech uj kel u tzijol ru Loq' Pixab' ri Are' je' jas jun k'ok'alaj kunab'al ri käjab'un ri ruxlab'.

¹⁵ Je ri', rumal chi ri uj je' qa b'anik jas u k'ok'al ri incienso ri käyi' che sipanik cho ri Dios rumal ri Cristo. Käjab'un k'u ri ruxlab' chkixol ri winaq ri käkiriq ru tob'anik ri Dios, xuquje' chkixol ri winaq ri xa käsach na ki wäch.

¹⁶ Chke ri winaq ri xa käsach na ki wäch we incienso ri' are je' jas ri ruxlab' jun kunab'al ri käkämisanik. Chke k'u ri winaq ri käkiriq ru tob'anik ri Dios are je' jas ri ruxlab' jun k'ok'alaj kunab'al ri kuya k'aslemal. ¿Jachin ta k'u lo ri qas käkowin chub'anik wa' we chak ri' chutzijoxik ru Loq' Pixab' ri Dios?

¹⁷ Ri uj man xa tä ch'akoj tajin käqa'n chrij ru Loq' Pixab' ri Dios, jas ri käka'n k'ia winaq, käkiyuj k'ut ruk' ri man qas tzij taj. Xane ruk' ri jikomala qanima' käqatzijoje ri qas tzij chuwäch ri Dios rumal chi uj u taqo'n ri Are', uj patänil taq re ri Cristo.

3

Ri uj are käqatzijoj ri k'ak' trato ri xub'an ri Dios quk'uj

¹ Aretaq je' käqab'ij wa', ¿a kichomaj ix chi xa tajin käqachaplej chi jumul u ya'ik qa q'ij chb'il qib'? ¿A rajwaxik ne lo käqaya jujun taq wuj chiwe ri kub'ij wi chi uj utz? ¿A rajwaxik chi käqata' b'i jujun taq qa wuj chiwe ri kub'ij wi chi uj utz, junam jas ri käka'n jujun winaq chik?

² Man je' tä ri', rumal chi xaq xuwi ix ri' ri ix ri wuj ri kajwataj chqe. Ix je' ta ne jun wuj ri tz'ib'tal pa taq ri qanima'. Konojel k'u ri winaq kekowinik käketamaj wa', käkisik'ij k'u u wäch.

³ Ri ix, ix je' jas jun wuj ri tz'ib'am rumal ri Cristo ri jachom qumal uj. We wuj ri' man tz'ib'am tä u wäch ruk' tinta, xane ruk' ri Loq'alaj Espíritu rech ri k'aslik Dios. Man e are tä tz'ib' ri xa cho tz'alam taq ab'aj e tz'ib'am wi, xane pa taq ri kanima' winaq.

⁴ Ku'l k'u qa k'ux chrij ri Dios rumal ri Cristo chi gas tzij wa' ri käqab'ij.

⁵ Man xaq tä k'u uj pa qe wi kujkowin chub'anik ri käqa'no, xane ronojel ri kujkowin chub'anik, are ri Dios ri käyo'w chqe chi kujkowinik chub'anik wa'.

⁶ Tzare k'u ri Dios xyo'w chqe chi kujkowinik kujpatänin che ri Are' ruk' jun k'ak' trato. Man are tä ru nimaxik jun taqanik ri xa tz'ib'talik, xane jun k'aslemal wa' ri kuya ri Loq'alaj Espíritu chqe. Ri Pixab' ri Tz'ib'talik kuq'at tzij puwi' jun chi käkämisaxik. Are k'u ri Loq'alaj Espíritu kuya k'aslemal.

⁷ We Pixab' ri' ri xutz'ib'aj ri qa mam Moisés, xtz'ib'ax wa' cho tz'alam taq ab'aj. Xpe k'u ruk' ri je'lalaj u juluwem ri Dios ri sib'alaj k'o u chuq'ab', je ri' chi ri winaq aj Israel man xekowin tä chik xeka'y chupalaj ri qa mam Moisés, rumal chi sib'alaj käjuluw ru palaj. Pune je ri', nojim k'ut xtäni wa' we juluwem ri'. We ri Pixab' ri' ri kuq'at tzij puwi' jun chi käkämisaxik, sib'alaj nim u q'ij wa' xpetik,

⁸ ¿a mat k'u sib'alaj nim chi na u q'ij wa' ru Loq' Pixab' ri Dios ri kuya ri Loq'alaj Espiritu chqe? ¡Je', je ri'!

⁹ Kel kub'ij wa': We ri Pixab' ri xa xuk'am loq kämikal pa qa wi' sib'alaj xnimar u q'ij, ¿a mat sib'alaj nim chi na u q'ij wa' ru Loq' Pixab' ri Dios ri kub'ij chi kuya' käjikomataj ri qanima' cho ri Dios?

¹⁰ Je ri', rumal chi ri Pixab' ri sib'alaj xnimar u q'ij nab'e, kämik man nim tä chi u q'ij wa'. Are sib'alaj nim chi na u q'ij we jun chik ri' chuwäch ri jun ri k'o nab'e.

¹¹ We k'u sib'alaj xnimar u q'ij ri ojer trato ri xa kieb' oxib' q'ij xub'an u patän, sib'alaj nim chi b'a' na u q'ij wa' ri k'ak' trato ri man käk'is tä na u wäch.

¹² Rumal k'u rech chi chrij wa' ku'l wi qa k'ux, xa je ri' man käqaxej tä qib' kujch'awik.

¹³ Man je' taj käqa'no jas ri xub'an ri qa mam Moisés ri xukoj jun ch'uq'b'al u palaj rech ri winaq aj Israel man käkil taj aretaq kätäni ri juluwem ri sib'alaj kätunun chupalaj, ri juluwem ri xa tajin käsach u wäch.

¹⁴ Are k'u ri winaq aj Israel man xkich'ob' taj. Mäja' k'u käkich'ob' wa' kämik. Rumal ri' aretaq käkisik'ij ri ojer trato, ri ch'uq'b'al ri xukoj ri

qa mam Moisés are b'anowinaq chke chi man käkich'ob' taj, man esam tä k'u ri ch'uqb'al ri' chkiwäch. Xuwi k'u rumal ri Cristo are kesax na wa'.

¹⁵ K'ä pa we q'ij kämik ri', aretaq käkisik'ij taq ri wuj ri xutz'ib'aj ri qa mam Moisés, je' ta ne k'o jun ch'uqb'al ri kub'an jech' che ri ki chomanik.

¹⁶ Aretaq k'ut jun winaq kätzelej ruk' ri Qajaw Jesús, are je' ta ne kesax ri ch'uqb'al ri', kul k'u ru chomanik pa saq.

¹⁷ Ri Qajaw Jesús k'ut, are ri Espíritu. Jachin k'u ri k'o ri Loq'alaj Espíritu rech ri Qajaw Jesús pa ranima' man k'o tä chi ri' pu q'ab' ri ojer Pixab'.

¹⁸ Rumal k'u ri' qonojel ri uj man ch'uqтал tä chi ri qa palaj, xane uj je' jas jun espejo ri käh'alajin wi ri je'lalaj u juluwem ri Qajaw Jesús. Je ri' ri uj nojim je' tajin kujel na jas ri Cristo, rumal chi ronojel q'ij käh'alajin na jub'iq' chik che ri je'lalaj u juluwem pa ri qa k'aslemal. Are wa' ri kub'an ri Loq'alaj Espíritu re ri Qajaw Dios.

4

¹ Man käh'istaj tä b'a' qa k'ux rumal chi ri Dios u yo'm pa qa q'ab' chi kähqatzijoj ru Loq' Pixab' ri Are' chrij ri k'ak' trato rumal chi xel u k'ux chqe.

² Qetzelam u wäch ri k'ixb'al u b'anik xuquje' ri xa käh'an chi k'uyal. Man keqasub' tä ri winaq, man kähqak'ex tä ru Loq' Pixab' ri Dios, xane xuwi kähqab'ij ri qas tzij. Je ri' kähqano rech konojel ri winaq kuya' kähkina' na pa kanima' chi utz ri kähqan cho ri Dios.

³ We k'u ri Utzalaj Tzij re ri Evangelio ri kähqatzijoj are ch'uqталik, xaq xuwi chkiwäch ri winaq ri xa

käsach na ki wäch are ch'uqтал wi.

⁴ Rumal chi man kekojon taj, ri dios re we uwächulew ri* are b'anowinaq chke chi sachinaq ri ki chomab'al, je' ta ne chi man kekowin taj keka'yik. Je ri' u b'anom chke rech man käkil tä ri saqil re ri Utzalaj Tzij re ri Evangelio chrij ri Cristo ri sib'alaj nim u q'ij. Are k'u ri Cristo, are ri qas u wächb'al ri Dios.

⁵ Aretaq käqatzijoj ru Tzij ri Dios, man uj taj käqatzijoj qib', xane are käqatzijoj ri Jesucristo chi are Qajaw. Are k'u ri uj xuwi käqaq'alajisaj qib' chi uj patänil taq iwe rumal chi loq' käqil wi ri Jesús.

⁶ Ri Dios k'ut ri xtaqanik chi kätunun ri saqil pa ri q'equm, are k'u wa' ri xub'ano chi kätunun ru saqil ri Are' pa taq ri qanima' rech ruk' we saqil ri' käqetamaj chi sib'alaj känimarisax u q'ij ri Dios. Q'alaj wa' chupalaj ri Jesucristo.

Chujkojon che ri Dios pa ronoj

⁷ We q'inomal ri' ajchikaj k'o pa ri qa cuerpo ri je' ta ne e b'o'j b'anom ruk' ulew. Je ri' rech q'alaj chi we nimalaj chuq'ab' ri' ri k'o quk', ruk' ri Dios käpe wi, man qech tä k'u uj.

⁸ Pune käqariq k'äx je wa' je ri', amaq'el kujel chupam. Pune sib'alaj kujok il, man käk'istaj tä kan qa k'ux.

⁹ Pune käb'an k'äx chqe kumal ri winaq, man uj wonob'am tä kanoq. Pune kujqasax cho rulew, kujsoktaj k'ut, man käsach tä qa wäch.

¹⁰ Apawije' ta ne ri kuje' wi k'o ri retal ru kämikal ri Jesús che ri qa cuerpo, are wa' ri k'äx ri tajin

---

* **4:4** "Ri dios re we uwächulew ri'" kel kub'ij ri Itzel, ri Satanás.

käqariqo. Je ri' rech xuquje' q'alaj ru k'aslemal ri Jesús pa taq ri qa k'aslemal uj.

11 Ri uj ri k'ä uj k'asal na, ronojel q'ij uj k'o cho ri kämikal rumal rech ri Jesús, rech ru k'aslemal ri Jesús käq'alajin pa taq ri qa cuerpo uj ri xa käsach ki wäch.

12 Ri uj, rumal ru tzijoxik ru Loq' Pixab' ri Dios, xa jub'iq' man käpe ri kämikal pa qa wi'. Are k'u ri ix xa tajin kiriq na ri k'aslemal.

13 Ru Loq' Pixab' ri Dios ri Tz'ib'talik kub'ij: “Xinkojon che ri Dios. Rumal k'u ri' xintzijonik,” —kächa'. Ri uj xuquje' je' käqa'no. Kujkojon che ri Dios, rumal k'u ri' kujtzijonik.

14 Qetam k'ut chi ri Dios ri xuk'astajisaj ri Qajaw Jesús chkixol ri käminaqib', ri uj xuquje' kujuk'astajisaj na chkixol ri käminaqib' junam ruk' ri Jesús. Kujuk'am k'u na b'i chuwäch ri Are' junam iwuk' ix.

15 Ronojel wa' xb'antajik chub'anik utzil chiwe. Je ri' rech we e k'ia ri käkiriq ri nimalaj u toq'ob' ri Dios, e k'ia xuquje' ri käkiya na maltioxinik che ri Are' rech känimarisax k'u na u q'ij ri Dios.

16 Rumal ri' man käk'istaj tä qa k'ux. Pune we qa cuerpo ri' xa tajin kärijob'ik, ri qanima' k'ut tajin kub'an na k'ak' ronojel q'ij.

17 Ri k'äxk'ol ri käqariq pa we k'aslemal ri' man nim tä wa', xane xa re kieb' oxib' q'ij. Kuya k'u chqe chi käqariq na qe ri nimarisab'al u q'ij ri Dios ri man k'o tä u k'isik, ri sib'alaj nim na chuwäch ri k'äxk'ol.

18 Mäku'b'i b'a' qa k'ux chkij ri jastaq ri keilitajik, xane are ku'l qa k'ux chkij ri man keilitaj taj,

rumal chi ri jastaq ri keilitajik xa käsach ki wäch, are k'u ri man keilitaj taj man k'o tä ki k'isik.

5

¹ Qetam k'ut chi we käsach u wäch ri qa cuerpo ri je' jas jun ja ri man naj taj kuch'ijo, k'o chi na jun qachoch ri u b'anom u b'anik ri Dios pa ri kaj ri man käsach tä u wäch. Are jun ja ri man xa tä b'anom kumal winaq.

² Qas tzij ri uj, ri k'ä uj k'o na pa ri qa cuerpo ri', kujel ch'uj rumal chi are sib'alaj käqaj kujq'ax pa ri qachoch ri k'o chila' chikaj.

³ Ri qachoch jela' are jun k'ak' cuerpo wa' ri je' ta ne jun atz'iaq ri kujuch'uq na rech man kujch'ani tä kanoq.

⁴ Ri uj, ri k'ä uj k'asal na pa we qa cuerpo ri je' ta ne jun ja, kujel ch'uj, käqana' k'u k'äx pa qanima'. Man are tä chi käqaj chi käsach u wäch ri qa cuerpo ajuwächulew, xane are käqaj jun qa cuerpo chik ri kujuch'uqu je' jas jun k'ak' atz'iaq rech ri qa cuerpo ri xa käsach u wäch käk'extaj na wa' rumal ri jun k'aslemal chik ri man k'o tä u k'isik.

⁵ Are k'u ri Dios xb'anow chqe chi je' qa b'anik wa'. U yo'm k'u ri Loq'alaj Espíritu pa qanima'. Are k'utb'al wa' chi qas tzij kuya na ronojel ri xuchi'j chqe.

⁶ Rumal ri' amaq'el ronojel q'ij käku'b'i qa k'ux chrij ri Dios. Qetam chi ri uj, ri k'ä uj k'o pa we cuerpo ri', je' ta ne man uj k'o tä cho qachoch rumal chi mäja' uj k'o ruk' ri Qajaw Jesús.

⁷ Ri käqa'n ronojel q'ij, käqa'n wa' ruk' kojoniq. Man are tä käku'b'i qa k'ux chrij ri käqilo.

⁸ Sib'alaj kaku'b'i k'u qa k'ux chrij ri Dios. Käqaj ta ne chi mat uj k'o chi waral pa we qa cuerpo ri' rech kuya' kujek'ol cho ja ruk' ri Qajaw Jesús.

⁹ Rumal ri' are käqaj käqa'n ronojel q'ij jachike ri utz käril wi ri Qajaw Jesús, we uj k'o waral pa ri qa cuerpo o man uj k'o tä chi waral.

¹⁰ Qonojel k'ut rajwaxik kujetak'al na chuwäch ri Cristo rech kuq'at tzij pa qa wi'. Chqajujunal k'ut käqak'am na ri tojb'al re ri xqa'n pa ri qa k'aslemal waral cho we uwächulew, we are utz o man utz tä ri' ri xqa'no.

Waral käqil wi chi ru Loq' Pixab' ri Dios ri käqatzijoj kuya utzil chkixol ri winaq ruk' ri Dios

¹¹ Rumal k'u ri' ri uj ri qetam chi rajwaxik käqaxej qib' cho ri Dios, käqakoj qa chuq'ab' rech käkikoj ri winaq chi qas tzij ri käqab'ij. Ri Dios k'ut retam jas ri qa b'anik. Kwaj ta na chi ri ix xuquje' kina' pa iwanima' chi utz qa b'anik.

¹² Man xa tä tajin käqaya qa q'ij chb'il qib' jumul chik, xane tajin käqaya chiwe ix chi k'o jas che kuya' kaku'b'i i k'ux chqij pa ronojel. Je ri' rech k'o ri kib'ij chuto'ik iwib' chkiwäch ri kaka'n nimal xa rumal ri ki b'anik ri winaq, man rumal tä ri k'o pa ri kanima'.

¹³ We kichomaj ix chi xa kujel ch'uj chupam ri käqa'no, are chuya'ik u q'ij ri Dios ri'. We k'u kichomaj chi man kujel tä ch'uj, utz ri qa chomanik, are chub'anik utzil ri' chiwe ix.

¹⁴ Are k'u ri rutzil ranima' ri Cristo kätäqan pa qanima'. Qetam k'ut chi xa jun ri xkäm che qa k'exwäch qonojel. Rumal ri' are je' ta ne chi ri uj qonojel xujkämik aretaq xkäm ri Are' rumal qech.

15 Ri Cristo xkäm rumal kech konojel ri winaq, rech ri e k'aslik man kaka'n tä chik xa jas ri kakaj ri e are', xane are kaka'no jas ri kraj ri Cristo ri xkämik, ri xuquje' xk'astaj chkixol ri käminaqib' rumal kech.

16 Rumal ri' ri qa chomanik uj kämik chkij ri winaq man junam tä chi ruk' ri ki chomanik ri winaq ajuwächulew. Pune nab'e kanoq je' qa chomanik wa' chrij ri Cristo jas ri ki chomanik ri winaq ajuwächulew, man je' tä chi k'u qa chomanik wa' chrij ri Are' kämik.

17 Je k'u ri' ri winaq ri xa jun chik ruk' ri Cristo, je' ta ne chi xil na u wäch jumul chik. Jun chi wi ru k'aslemal. Ri ojer u k'aslemal xsach u wäch, kämik k'ut ronojel are k'ak' chik.

18 Ronojel wa' are ri Dios käb'anowik, ri xuya utzil chqaxol ruk' Are' rumal ri Cristo. Xuya k'u pa qa q'ab' ru tzijoxik chi kuya' keutzir ri winaq ruk' ri Are'.

19 Kel kub'ij chi rumal ri Cristo ri Dios tajin kerutzirisaj konojel ri winaq ruk' ri Are' rech man kukoj tä chi pa kuenta ri ki mak. Xuya k'u pa qa q'ab' uj ru tzijoxik ru Loq' Pixab' chke ri winaq rech keutzir ruk' ri Dios.

20 Rumal ri' uj petinaq, uj u taqo'n ri Cristo, je' ta ne chi are ri Dios tajin käb'ochi'n chiwe rumal qech uj. Kixqab'ochi'j b'a' rumal ri Cristo: ¡Chixutzir ruk' ri Dios! —kujcha'.

21 Ri Cristo man k'o tä jun mak xub'ano. Xa k'u rumal qech uj xb'an che rumal ri Dios chi je' ta ne ajmak, rech ri uj rumal chi xa uj jun chik ruk' ri Cristo käjikomataj na ri qanima' cho ri Dios.

6

¹ Je k'u ri' ri ix ri junam kixchakun quk' chupatänixik ri Dios, kixqab'ochi'j chi nim chiwila wi ri toq'ob' ri xub'an ri Dios chiwe, miwetzelay k'u u wäch wa'.

² Kub'ij k'u ri Are' pa ru Loq' Pixab' ri Tz'ib'talik: Xinto aretaq xab'an orar pa jun q'ij ri qas utz chub'anik wa'.

Pa ri q'ij ri xak'am ri nu tob'anik xinto ri xab'ij, xatinto' k'ut, —kächa'. Kämik k'ut are wa' ri utzalaj q'ij ri, kämik k'u ri' ri q'ij ri kixkowinik kiriq ru tob'anik ri Dios.

³ K'o b'a' jas mäqa'no ri xa kub'ano chi jun chik kätzaqik, rech man käb'ix tä ri man utz taj chrij ri käqa'no chupatänixik ri Dios.

⁴ Xane käqaj käqaj'alajisaj qib' pa ronojel chi uj patänil taq re ri Dios. Q'alaj wa' aretaq sib'alaj käqachajij paciencia chuch'ijik ri k'äx, ri meb'a'il, xuquje' k'ia u wäch k'äx'ol.

⁵ Uj ch'ayom, xuquje' uj kojom pa che'. Ki wali-jisam kib' ri winaq chqij, xuquje' qa'nom k'äx taq chak. K'ia mul elinaq qa waram, xuquje' qa riqom numik.

⁶ Xuquje' qa q'alajisam chi uj patänil re ri Dios rumal chi ch'ajch'oj ri qa k'aslemal, rumal chi qetam ri qas tzij, k'o qa paciencia, käqa'n utzil, xuquje' rumal chi k'o ri Loq'alaj Espiritu pa qanima', qas k'u keqaj nimalaj konojel.

⁷ Xuquje' q'alaj wa' aretaq käqatzijoj ri qas tzij, k'o k'u ru chuq'ab' ri Dios pa qanima'. Ri qanima' ri jikom ru yo'm ri Dios chqe are wa' käqakoj pa ri ch'oj ruk' ri Itzel, xuquje' che qa to'ik qib'.

⁸ K'o jutaq mul ri käyi' qa q'ij, k'o k'u jutaq mul ri xa tzel kujil wi. K'o jutaq mul ri utz qa tzijoxik käb'anik, k'o k'u jutaq mul ri xa kujyoq'ik. Xuquje' k'o jutaq mul ri käb'ix chqe chi xa uj b'anal taq tzij, k'o k'u jutaq mul ri käb'ix chqe chi käqab'ij ri qas tzij.

⁹ K'o jutaq mul ri käb'ix chqe chi man etamtal tä qa wäch, pune qas tzij etamtal qa wäch. K'o jutaq mul ri kujopan cho ri kämikal, xaq k'u are uj k'asal na. Pune käk'äjisax qa wäch, man uj kämisam tä k'ut.

¹⁰ Pune k'o ri kuya b'is chqe, kujkikot amaq'el ronojel q'ij. Pune uj meb'a', e k'ia k'ut ri e q'inomarinaq qumal. Pune are je' ta ne chi man k'o tä ri jastaq qe, ronojel k'ut tz'aqat u wäch k'o quk'.

¹¹ Qachalal aj Corinto, qa b'im ronojel chiwe chi saqil. Qas qa q'alajisam chiwäch ix ronojel ri k'o pa qanima'.

¹² Ri uj man k'o tä chi jas ri mat qa b'im chiwe ri k'o pa qanima'. Ix k'u ri' k'o na jas ri man i b'im tä chqe ri k'o pa iwanima'.

¹³ Kixinb'ochi'j, je' jas ri kub'an jun tata' chke ri ralk'ual. Chiq'alajisaj chnuwäch ri qas k'o pa ri iwanima' je' jas ri xinb'an in iwuk' ix.

Ri apóstol Pablo kub'ij chi uj ri' ri nimalaj rachoch ri Dios

¹⁴ Mib'an iwachi'l chke winaq ri man e kjonelab' taj, mixk'uli k'u kuk'. We je ri' kib'ano, man junam tä i wäch ri' kixk'oji'k. ¿A kärachi'laj lo rib' ri jikomal ruk' ri etzelal? ¿A rachi'l lo rib' ri saqil ruk' ri q'equmal? ¡Man je' tä ri'!

15 ¿A käjunamataj lo u wäch ri Cristo ruk' ri Satanás? ¿A käjunamataj lo u wäch ri kojonel ruk' ri man kojonel taj? ¡Man je' taj!

16 ¿A kuya' lo kuk'ulaj rib' ri nimalaj rachoch Dios kuk' ri tiox ri xa e b'anom kumal winaq? ¡Man kuya' taj! Ix k'u ri' ri ix nimalaj rachoch ri k'aslik Dios, je' jas ri xub'ij ri Are':

Kink'oji na kuk', kinwakat k'u na chkixol.

Kinok na che ri ki Dios,

ri e are' k'ut keb'ok na che ri nu winaq in,

—kächa'.

17 Rumal ri' xuquje' kub'ij ri Qajaw Dios:

Chixel kuk' we winaq ri',

chitasa k'u iwib' chkij.

K'o jas michapo ri äwas u chapik chiwe,

kixink'ulaj k'u na.

18 Kinok k'u na che ri i Tat,

ri ix k'ut kixok na che taq

ri nu k'ojol, nu mia'l,

—kächa ri Qajaw Dios ri k'o ronojel u wäch chuq'ab' ruk'.

7

1 Je k'u ri', loq'alaj taq qachalal, are wa' ri kuchi'j ri Dios chqe. Rumal ri' rajwaxik käqatas qib' chrij ronojel äwas ri kutz'iloj ri qa cuerpo, xuquje' ri qanima'. Qas qajacha ri qa k'aslemal pu q'ab' ri Dios, nim qila wi ri Are', qaxej k'u qib' chuwäch.

Ri apóstol Pablo käkikot kumal ri kojonelab' aj Corinto

2 ¡Qas chuik'ol b'a' pa iwanima! Man k'o tä ya' jun ri qa'nom k'äx che, man k'o tä jun ri mat qa'nom ri utz ruk', man k'o tä k'u jun ri qa sub'um.

³ Man kinb'ij tä wa' chiwe chub'ixik chi k'o i mak. Nu b'im k'u chiwe nab'e kanoq chi ix k'äx pa wanima'. We kujk'asi'k, junam kujk'asi'k, we k'u kujkämik, junam kujkämik.

⁴ Käku'b'i nu k'ux chiwij. Sib'alaj kinkikot iwumal. Chupam ronojel ri k'äx ri käqariqo xa sib'alaj käwalijisax ri wanima', nim k'u ri kikotemal kinna' iwumal.

⁵ Tzaretaq xujopan pa Macedonia man k'o tä jub'iq' uxlanem qa riqom, xane qa riqom k'äx pa ronojel. K'äxk'ol je ri', k'äxk'ol je wa', xuquje' xpe ch'oj kuk' nik'iaj chik. Xaq k'u qa xe'm qib'.

⁶ Are k'u ri qa Dios ri kuwalijisaj kanima' ri keb'isonik, xuwalijisaj ri qanima' uj rumal ri ropanik ri Tito.

⁷ Man xuwi tä k'u rumal ri ropanik ri are', xane xuquje' rumal chi ri ix iwalijisam ri ranima' ri are'. Ri are' xutzijoj chqe chi sib'alaj kiwaj kiwil qa wäch. Xuquje' xub'ij chqe chi sib'alaj kixb'isonik, chi sib'alaj kixok il wumal in. Rumal k'u ri' sib'alaj xinkikot na.

⁸ Pune k'u ri wuj ri xintz'ib'aj b'ik xuya b'is chiwe, man kinb'ison tä k'u in kämik chi xintz'ib'aj wa' chiwe. We k'u xinb'ison jub'iq', man naj tä ri', rumal chi xinwilo chi man naj taj xixb'ison ix rumal ri wuj.

⁹ Kämik k'ut kinkikotik, man rumal tä rech chi xinya b'is chiwe, xane rumal chi ri b'is ri xina' xub'ano chi xik'ex ri i chomanik, xik'ex k'u ri iwanima'. Ri ix xich'ij ri b'is, je ri' chi utz xilitaj wa' cho ri Dios. Je ri' man xa tä are jun k'äx ri xqa'n uj chiwe.

¹⁰ Ri b'is ri kuch'ij jun ri utz kilitaj cho ri

Dios kub'ano chi jun winaq kuk'ex ru chomanik, kuk'ex ri ranima', kuriq k'u ru tob'anik ri Dios. Man kuya' tä k'u käqab'isoj wa'. Are k'u ri b'is ri kuya ruwächulew xa kuk'am loq ri kämikal.

¹¹ Ri ix xich'ij ri b'is je ri' chi utz xilitaj wa' cho ri Dios. ¡Chiwilampe k'ut ri xuk'am loq wa' pa ri i k'aslemal! Xub'ano chi xichomaj rij ri xb'anik, xiq'alajisaj k'ut jas ri i b'anom. Xub'ano chi xpe iwoyowal che ri ajmak, xuquje' xixej iwib'. Xub'ano chi kiwaj kiwil nu wäch. Xiya k'u i tzij chuk'äjisaxik u wäch ri xb'anow ri mak. Pa ronojel wa' xiq'alajisaj chi man k'o tä i mak ix che ronojel ri xb'antajik.

¹² Je k'u ri', aretaq xintz'ib'aj b'i ri wuj chiwe, man qas tä are tajin kinchomaj ri winaq ri xmakunik, man are tä k'u ri xuriq k'äx rumal, xane are kwaj chi qas kiwetamaj chuwäch ri Dios chi sib'alaj kixok il chqe.

¹³ Rumal ri' ku'l qa k'ux kämik.

Man xuwi tä wa' ri ku'l wi qa k'ux, xane sib'alaj kujkikot na aretaq käqilo chi nim ri kikitomal ri k'o pa ranima' ri Tito. Ri ix iwonojel sib'alaj xito' rech man k'o tä b'is xuna' aretaq xk'oji iwuk'.

¹⁴ Man xaq tä k'u loq' ri xinb'ij che ri Tito chi sib'alaj kinkikot iwumal. Xane ronojel ri qa b'im chiwe ix are qas tzij, je' k'ut xuquje' ri xqab'ij chiwij che ri Tito are qas tzij. Are la' chi sib'alaj kujkikot iwumal.

¹⁵ Más ix loq' k'u na chuwäch ri Tito aretaq käna'taj che chi iwonojel ix xib'ano jas ri xixutaq wi, xuquje' chi nim xiwil wi aretaq xopan iwuk', xik'ulaj, man xib'an tä k'u nimal chuwäch.

16 Sib'alaj kinkikot na rumal chi kuya' qas kaku'b'i nu k'ux chiwij.

8

Chiya ri kajwataj chke ri qachalal meb'a'ib'

¹ Kämik k'ut, qachalal, käqaj käqab'ij chiwe jas u b'anom ri nimalaj u toq'ob' ri Dios pa ki wi' ri qachalal kojonelab' pa taq ri tinimit re Macedonia.

² Ri e are', pune sib'alaj ki riqom k'äx, sib'alaj k'ut xeb'ok il rumal, nim ri kikotemal k'o pa kanima'. Pune sib'alaj e meb'a', ki yo'm k'ia sipanik ri xpe pa kanima' je' ta ne e q'inomab'.

³ Kinb'ij ri xinwilo, chi ronojel ri xekowin chuya'ik, are pa kanima' xpe wi. Man xuwi tä k'u xkiya jampa' ri xekowin che, xane xkikoj ki chuq'ab' chuya'ik jub'iq' chik.

⁴ Sib'alaj xujkib'ochi'j chi käqaya chke chi ri e are' xuquje' ketob' chke ri qachalal ri k'o ki rajwaxik.

⁵ Nim na ri xka'no chuwäch ri xqachomaj uj chi kekowin che! Nab'e xkijach kib' pu q'ab' ri Qajaw Dios, te k'u ri' xkijach kib' chqe uj chunimaxik ri xqab'ij chke junam jas ru rayib'al ri Dios.

⁶ Rumal ri' xqata' toq'ob' che ri Tito chi kutaqej u b'anik ru chaplem loq, are ru mulixik chixol ri tob'anik ri käpe pa iwanima'.

⁷ Ri ix k'ut nim ri i b'anom pa ronojel: sib'alaj kixkojonik, sib'alaj kixna'wik keitijoj ri winaq, sib'alaj k'o iwetamb'al, sib'alaj kixok il che ronojel, xuquje' sib'alaj kujiwaj. Rumal ri' rajwaxik b'a' xuquje' chi nim chib'ana che ki to'ik ri qachalal ri k'o ki rajwaxik.

⁸ Man are tä jun taqanik wa' ri tajin kinya chiwe. Xuwi kwaj chi kiwetamaj ri tajin kaka'n nik'iaj kojonelab' chik ri sib'alaj kaka'j ketob'anik rech kaa'alajinik we qas tzij keiwaj ix ri qachalal.

⁹ Iwetam chi k'u ix ri nimalaj toq'ob' ri xub'an ri Qajaw Jesucristo chiwe. Ri Are' q'inom, xub'an k'u meb'a' che rib' chub'anik utzil chiwe, rech rumal ru meb'a'il ri Are' ri ix kixq'inomarik.

¹⁰ Chub'anik utzil chiwe kinya ri nu chomanik chrij ronojel wa'. Ri ix junab'ir utz xib'ano xichap loq u b'anik we utzil ri'. Man xaq tä k'u xichap u b'anik wa', xane ruk' nimalaj kikotemal xib'an wa'.

¹¹ Kämik k'ut chitaqej u b'anik wa' k'a kik'is na u wäch ruk' nimalaj kikotemal jas ri i b'anom petinaq loq. Chiya b'a' jas ri kixkowin che, jas ri k'o iwuk'.

¹² We jun winaq qas k'o ru rayib'al chuya'ik ri tob'anik, ri Dios kuk'amowaj ri' ri sipanik joropa' ri k'o ruk'. Ri Are' man kuta' tä ri man k'o tä ruk' jun.

¹³ Man are tä kwaj chi xa ix kixkanaj kan pa meb'a'il rumal ri ki to'ik nik'iaj chik.

¹⁴ Ri kwaj in are la' chi junam ri jastaq iwe k'olik. Kämik ri ix k'o ri jastaq iwe che ki to'ik nik'iaj chik chupam ri ki rajwaxik. Käpe k'u na ri q'ij aretaq k'o na ri i rajwaxik ix. Ri e are' k'ut kixkito' na ix aretaq k'o i rajwaxik. Je ri' junam ri tewchib'al kiriqo.

¹⁵ Are je wa' jas ri kub'ij ru Loq' Pixab' ri Dios ri Tz'ib'talik: "Ri jun ri k'ia xuriqo, man xok'ow tä u wi' ri xkanaj ruk'. E k'u ri jun ri man k'ia taj xuriqo, xaq are xub'ana che," —kächa'.

Waral käqil wi jachin taq ri xetaq b'i che rachi'l ri Tito

¹⁶ Maltiox che ri Dios rumal chi xuya pa ranima' ri Tito chi sib'alaj kok il chiwe jas ri kinb'an in.

¹⁷ Ri are k'ut xunimaj jas ri xintaq wi. Rumal chi ri are' xuquje' sib'alaj kok il chiwe, are kraj käril chi na i wäch. Rumal ri' kämik pa ranima' käpe wi ri ke'k, kopan na iwuk'.

¹⁸ Junam ruk' ri Tito tajin käqataq b'i jun qachalal chik. Ri qachalal ri' sib'alaj utz kech'aw konojel ri qachalal kojonelab' chrij rumal chi sib'alaj utz u b'anom chutzijoxik ri Utzalaj Tzij re ri Evangelio.

¹⁹ Man xuwi tä wa', xane xuquje' are ri are' ri xkicha' ri qachalal kojonelab' che qachi'l pa ri qa b'inem che qa to'ik pa we chak ri' ri tajin käqa'no chunimarisaxik u q'ij ri Dios xuquje' chuk'utik chi sib'alaj kixkikot chub'anik ri utzil. Wa' we chak ri' are ru ya'ik ri käpe pa ranima' jun che ki to'ik ri k'o ki rajwaxik.

²⁰ Je ri' tajin käqa'no rech man k'o tä jun kub'ij tzij chqij rumal rech we nimalaj sipanik ri' ri tajin käqamulij.

²¹ Tajin käqakoj qa chuq'ab' chub'anik ri qas taqal u b'anik, man xuwi tä chuwäch ri Dios, xane xuquje' chkiwäch ri winaq.

²² Kuk' ri e are' tajin käqataq b'i jun qachalal chik ri qilom chi sib'alaj kok il chub'anik ronojel. Kämik k'ut sib'alaj käkikotik rumal chi qas käku'b'i u k'ux chiwij.

²³ We k'o jachin jun k'o jas kuta' chrij ri Tito, chib'ij che chi are wachi'l ri junam kächakun wuk' che i patänixik ix. We k'o jun k'o jas kuta' chkij taq ri nik'iaj qachalal chik, chib'ij che chi ri e are' e

taqowinaq b'i ri qachalal kojonelab', xuquje' chi kăkinimarisaj u q'ij ri Cristo.

²⁴ Rumal ri', chik'utu b'a' chi qas tzij keiwaj ri e are'. Je ri' rech kăketamaj konojel ri qachalal kojonelab'. Xuquje' rech ketam chi man xaq tä loq' kăqab'ij chi kujkikot uj iwuk'.

9

Ri kojonelab' aj Corinto ketob' chke ri qachalal ri k'o ki rajwaxik

¹ Chrij k'u ri puaq ri kămulix che ki to'ik ri qachalal kojonelab', qas tzij chi man rajwaxik tä chi k'o na ri kintz'ib'aj b'i chiwe.

² Je ri', rumal chi wetam chik chi k'o ri utzalaj i rayinik che ki to'ik. Amaq'el k'ut kinkikot chub'ixik wa' chke ri kojonelab' aj Macedonia chi ri ix, ri ix aj Acaya, sib'alaj kiwaj kixtob'anik. Junab'ir k'ut i chaplem loq u b'anik wa'. E k'ia k'ut chke ri aj Macedonia ri sib'alaj xyaktaj kanima' rumal ri nimalaj kikotemal ri k'o pa iwanima' ix.

³ Pune je ri', e nu taqom k'u b'i ri qachalal ri' iwuk' rech qas je' kelik jas ri utz ri nu b'im chiwij chrij we tob'anik ri'. Kel kub'ij chi qas tzij kib'an u b'anik iwib' che ki to'ik ri qachalal jas ri nu b'im kanoq.

⁴ We ne e k'o jujun aj Macedonia keb'e' wuk' in, te k'u ri' aretaq kujopanik măja' kimulij we tob'anik ri'. We je ri', xa kel na qa k'ixb'al uj ri' rumal chi sib'alaj qa ku'b'am qa k'ux chiwij. E ta k'u lo ri ix,  a mat kel na i k'ixb'al ri'?

⁵ Rumal ri' tzrajwaxik wi xinta' toq'ob' chke ri qachalal chi keopan iwuk' nab'e rech kixkito' chumulixik apan ri sipanik ri i b'im chi kiya petinaq loq. Je ri' ri sipanik ri kimulij k'o chik aretaq kujopanik, q'alaj k'ut chi xpe pa ri iwanima', man xa tä käqatoq'ij na chiwe.

⁶ Chna'taj wa' chiwe: Jachin ri man nim taj kutiko, man nim tä ri' ri kuyako. Jachin k'u ri nim kutiko, nim na ri' ri kuyako.

⁷ Chijujunal b'a' chiya jampa' ri käpe pa iwanima', man ruk' tä b'is, man xa tä kätoq'ix chiwe, rumal chi ri Dios loq' käril wi jachin ri kuya ruk' kikutomal.

⁸ Ri Dios käkowinik kuya ronojel u wäch nimaq taq tewchib'al chiwe rech je ri' amaq'el k'o ronojel ri kajwataj chiwe, xuquje' rech sib'alaj k'o na iwe ronojel ri rajwaxik chub'anik ronojel u wäch utzil.

⁹ Ru Loq' Pixab' ri Dios ri Tz'ib'talik kub'ij:

U yo'm k'ia u wäch tob'anik
chke ri meb'a'ib'.

Ri utzil ri kub'ano man k'o tä u k'isik,
—kächa'.

¹⁰ Ri Dios ri kuya ri ija' ri kätikik, ri kuya ronojel u wäch ri kätijik, kuya na ronojel ri kajwataj chiwe che taq ri i tiko'n, xuquje' keuk'iyisaj na rech sib'alaj kewächinik. Je ri' rech kixkowinik kib'an ronojel u wäch utzil.

¹¹ Je ri' ri ix k'o na ronojel u wäch q'inomal iwuk' rech kixkowinik kispaj ri käpe pa iwanima'. Rumal k'u qech uj ri kujk'amow b'i ri puaq, ri qachalal ri käkik'am na ri sipanik ri kitaq b'ik sib'alaj käkiya na maltioxinik che ri Dios.

¹² Je ri', rumal chi aretaq käqaya we tob'anik ri' chke ri qachalal man xuwi taj käqaya ri rajwaxik chke, xane rumal wa' tajin käqa'no chi ri e are' sib'alaj käkiya na maltioxinik che ri Dios.

¹³ Ri e are' käkiya na u q'ij ri Dios. We tob'anik ri' kuk'ut chkiwäch ri e are' chi ri ix sib'alaj kixniman che ri Utzalaj Tzij re ri Evangelio ri kätzijox chrij ri Cristo. Xuquje' käkinimarisaj na u q'ij ri Dios rumal ri tob'anik ri xpe pa iwanima' chke ri e are', xuquje' chke konojel.

¹⁴ Käka'n k'u na orar pi wi', sib'alaj loq' k'ut kixkil na rumal chi q'alaj ri nimalaj u toq'ob' ri Dios ri i riqom.

¹⁵ Qamaltioxij b'a' che ri Dios ri u sipam chqe, ri sib'alaj loq', ri man k'o tä je' wi, ri man käqariq tä tzij chumaltioxixik.

10

Ri apóstol Pablo kub'ij chi yo'm taqanik pu q'ab' rumal ri Qajaw Dios

¹ In wa', ri Pablo, kixinb'ochi'j rumal ri nimalaj u toq'ob' ri Cristo, xuquje' rumal ri nimalaj rutzil ranima'. Käb'ixik chi aretaq in k'o iwuk' sib'alaj man kinb'an tä nimal. Käb'ix k'ut chi aretaq man in k'o tä iwuk' ko kixinch'ab'ej b'i pa taq ri nu wuj ri kintz'ib'aj b'i chiwe.

² Kixinb'ochi'j b'a' chi aretaq kinopan iwuk', mikoj i chuq'ab' chwe rech k'äx kinch'aw chke jujun chiwe ix ri käkib'ij chi man utz tä ri käqa'n pa ri qa k'aslemal. Käkib'ij chi xa are käqa'no jas ri käka'n ri winaq ajuwächulew. Kinya k'u nu tzij in chi kintak'ab'a wib' chkiwäch wa' we winaq ri'.

³ Qas tzij chi ri uj xaq uj winaq. Man kujch'ojin tä k'ut jas ri winaq ajuwächulew.

⁴ Je ri', rumal chi aretaq kujch'ojinik man je' tä kujch'ojinik jas ri kech'ojin ri winaq, xane are käqakoj ri chuq'ab' ri u yo'm ri Dios chqe chusachik u wäch apachike ri käkikoj ri winaq che ki to'ik kib'.

⁵ Je ri' kujkowinik käqasach u wäch apachike tzijtal ri käkiyak ri winaq chqij, xuquje' apachike u wäch q'ateb'al ri ruk' nimal käkikojo rech ri winaq man qas tä käketa maj u wäch ri Dios. Käqachap na ronojel ri ki chomanik ri winaq, käqaya k'u pu q'ab' ri Cristo rech keniman che ri Are'.

⁶ Aretaq k'ut ri ix iwetam chik jas ri' ri qas kojoni k, käqaya qa tzij chuk'äjisaxik ki wäch ri man keniman taj.

⁷ Ri ix are keiwil ri winaq jas ri ki b'antajik. We k'o jun kuna' pa ranima' chi qas rech ri Cristo, qas kuchomaj b'a' chi jas ri are' rech ri Cristo ri uj xuquje' uj rech ri Cristo.

⁸ Pune b'a' kinya jub'iq' u wi' ri taqanik ri k'o pa qa q'ab', man kink'ix taj. Yo'm k'u we taqanik ri' pa qa q'ab' rumal ri Qajaw Dios rech käk'oji u chuq'ab' ri i kojoni k. Man are tä k'u chusachik i wäch.

⁹ Man kwaj taj chi kichomaj chi xa kixinxib'ij kumal taq ri nu wuj.

¹⁰ Käb'ixik chi sib'alaj k'äx kinch'aw chiwe pa taq ri nu wuj, chi sib'alaj k'äx kätaq ri tzij ri k'o chupam. Käb'ix k'ut chi aretaq in k'o iwuk' man k'o tä nu chuq'ab', xuquje' ri nu tzij xa tzel kätatajik.

¹¹ Jachin k'u ri käb'in wa' we tzij ri' rajwaxik käretamaj chi jas ri kujch'aw pa taq ri qa wuj ri qa taqom b'i chiwe aretaq naj uj k'o wi, je ri' xuquje' kujch'aw na aretaq uj k'o iwuk' chwinaqil.

12 Man kukoch' tä qanima' käqajunamaj qib' kuk' jujun ri xa käkiya ki q'ij chb'il kib' o käqa'n qe jas ri käka'n ri e are'. We winaq ri' xa ki konil käka'no aretaq xaq e are' keb'inik chi utz ri tajin käka'no, aretaq käkijunamaj kib' ri jun ruk' ri jun chik.

13 Ri uj man käqa'n tä nimal che jachike ri man ya'tal tä chqe. Ri Dios are käk'utuw na chqawäch jawije' rajwaxik kujtäni wi chutzijoxik ru Loq' Pixab' ri Are'. Are k'u yo'winaq chqe chi kujopan iwuk' ix pa Corinto.

14 Rumal ri' man xujel tä chrij ri ya'tal chqe. Are ta je ri', we ta mat uj ri' ri uj k'olinaq chik iwuk'. Are k'u ri uj ri xujopan iwuk' nab'e chutzijoxik ri Utzalaj Tzij re ri Evangelio chrij ri Cristo.

15 Man käqa'n tä nimal che ri chak ri ka'nom nik'iaj chik, ri je' ta ne ri uj, uj b'anowinaq wa'. Xane käqayej chi ri ix kixkojon na más. Rumal chi we je ri' kib'ano, kujkowinik kujchakun na más chixol. Man kujel tä k'u chrij ri ya'tal wi chqe.

16 Te k'u ri' käqachomaj kujel chi na apan rech käqatzijoj na ri Utzalaj Tzij re ri Evangelio pa taq ri nik'iaj tinimit chik ri e k'o apan jela' chiwe ix. Man käqa'n tä k'u nimal che ri chak ri u b'anom jun chik.

17 Jachin ri qas kraj kunimarisaj rib', are chuni-marisaj rib' rumal ri u b'anom ri Qajaw Dios.

18 Je ri', rumal chi ri winaq ri utz kilitaj wi man are tä ri' ri utz käch'aw chrij chb'il rib', xane are ri käyi' u q'ij rumal ri Dios.

11

Ri apóstol Pablo käch'aw chkij ri jule' winaq ri käka'n che kib' chi e apóstoles

¹ ¡Kwaj ta ne in chi kinikuy na jub'iq', pune b'a' je' kinch'awik jas jun konalaj winaq! Chib'ana b'a' toq'ob', chinikuyu b'a'.

² Sib'alaj kinna' k'äx pa wanima' chiwe. Are k'u ri Dios yo'winaq wa' we k'äx ri' pa wanima'. Je ri', rumal chi ri ix, ix nu yo'm chi che k'ulanem ruk' ri Cristo. Are k'u kwaj kixintak'ab'a chuwäch ri Are' je' jas jun q'apoj ali ri xuwi ruk' Are' käk'uli wi.

³ Kinxej k'u wib' we ne je' kib'ano jas ri xub'an ri Eva ri xsub' rumal ri kumätz ruk' ri itzel u no'j. We ne ruk' jub'iq' kiya iwib' pa sub'ik, man ruk' tä k'u ri i chomanik, man ruk' tä ronojel iwanima' kixpatänin che ri Cristo.

⁴ Ri ix k'ut sib'alaj utz kib'an che ki k'ulaxik ri winaq ri käkitzijoj jun Jesús chik ri man junam tä ruk' ri käqatzijoj uj chiwe. Xuquje' sib'alaj utz u k'amik jun espíritu chik kib'ano ri man junam tä ruk' ri i k'amowam chik. Xuquje' kixkojon che jun evangelio chik ri man junam tä ruk' ri Utzalaj Tzij re ri Evangelio chrij ru tob'anik ri Dios ri qa tzijom uj chiwe.

⁵ Kinchomaj k'ut chi man are tä nim na ki b'anik chnuwäch in we jule' apóstoles ri' ri man qas e apóstoles, ri ix teren chkij.

⁶ Pune b'a' ri in man qas tä ruk' utzil kinch'awik, ri wetamanik k'ut man je' tä ri'. Qa k'utum k'u wa' chiwäch ix amaq'el pa ronojel ri qa'nom.

⁷ ¿A xa ta k'u lo man utz tä xinb'ano aretaq xintzijoj ri Utzalaj Tzij re ri Evangelio chiwe, man k'o tä jas xintoq'ij chiwe? ¡Man je' taj! Xinqasaj k'u nu q'ij in chb'il wib' chub'anik utzil chiwe, rech känimar i q'ij ix.

⁸ Xink'am puaq chke nik'iaj qachalal kojonelab'

chik aretaq xintoj kumal rech kinkoj wa' che i patänixik ix.

⁹ Aretaq xink'oji iwuk', man k'o tä latz' xinya che jachin jun chiwe aretaq k'o nu rajwaxik. Ri xajwataj chwe are k'u xeyo'w ri qachalal ri xepe pa Macedonia. Je ri' xinchajij wib' rech man k'o tä latz' xinya chiwe. Je' k'u kintaqej na u b'anik wa'.

¹⁰ Qas jikil ri wanima', je' jas ri qas tzij chrij Cristo ri wetamam, chi pa taq ri tinimit re ri Acaya man k'o tä jun ri käkowinik kesan na chwe ri kikutomal ri' ri kinna' pa ri wanima'.

¹¹ ¿Jas che je' kinb'ij wa'? ¿A xa lo man kixwaj taj? ¿Man je' tä ri'? Ri Dios retam chi sib'alaj kixwaj.

¹² Ri tajin kinb'ano, kintaqej k'u na u b'anik wa', rech man kinya tä chke ri nik'iaj winaq chik ri te' xinb'ij chiwe chi kaka'n ke jas ri kaka'n uj. Je ri' rech man k'o tä kaka'n wi nimal, rech man kekikot tä na jas ri kujkikot wi uj.

¹³ E are' k'u taq wa' ri xaq käkib'ij chi e apóstoles, winaq ri xaq kekisub' nik'iaj chik, ri kaka'n che kib' chi e apóstoles, chi e are' u taqo'n ri Cristo.

¹⁴ Man kajmab'al tä k'u wa', rumal chi ri Satanás kub'an che rib' chi are jun ángel re saqil.

¹⁵ Rumal ri' man kajmab'al tä ri' chi ri patänil taq re ri Satanás xuquje' kaka'n che kib' chi e b'anal taq utzil. Aretaq k'ut käpe ri k'isb'al re ri ki k'aslemaal we winaq ri', ri tojb'al re ri kaka'no are kok na chkij.

Ri apóstol Pablo kutzijoj ri k'äx ri u riqom rumal ru patänixik ri Dios

¹⁶ Jumul chik kinb'ij chiwe: K'o jun muchomaj chi xa in elinaq ch'uj. We k'u je wa' kichomaj,

chiya b'a' chwe chi kinch'aw iwuk' je' jas jun ch'uj achi, rech ri in kuya' kinnimarisaj jub'iq' wib'.

17 Ri tajin kinb'ij chanim ri' man are tä ri Dios in taqowinaq chub'ixik, xane ruk' nu ch'ujlal tajin kinb'ij wa', je' ta ne chi qas tzij xa tajin kinnimarisaj wib'.

18 Rumal chi e k'ia ri käkinimarisaj kib' che ri jastaq rech ruwächulew, ri in xuquje' kinnimarisaj na wib'.

19 Rumal chi ri ix sib'alaj k'o ri i no'j, utz k'u kib'an che ki k'ulaxik ri winaq ri xa e ch'uj.

20 Ri ix sib'alaj utz kib'an che ki k'ulaxik ri winaq ri kixkitaq che ki patänixik, ri xaq käkich'ak puuq chiwij, ri kesub'un chiwe ruk' nimal rech kaka'n ke chiwe, ri tzel kixkil wi, ri xuquje' kixkich'ay chipalaj.

21 Pune b'a' kink'ixik, kinb'ij chi ri uj man k'o tä ri qa k'a'nal chub'anik wa'.

Apachike k'u ri man käkixej tä wi kib' ri e are' che, ri in xuquje' man kinxej tä wib' che. Xa b'a' kinch'aw jas jun ch'uj.

22 ¿A hebreos ri e are'? Ri in xuquje' in hebreo. ¿A e winaq aj Israel ri e are'? Ri in xuquje' in aj Israel. ¿A are ri Abraham ki mam ri e are'? Ri in xuquje' are nu mam ri Abraham.

23 ¿A e patänil taq re ri Cristo ri e are'? Ri in sib'alaj kinpatänij na ri Cristo chkiwäch ri e are', pune b'a' je' kinch'aw jas jun ch'uj aretaq je' kinb'ij wa'. Nim na ri chak nu b'anom chkiwäch ri e are', k'ia mul k'ut nu riqom ch'ayik chkiwäch ri e are', k'ia mul in kojom pa che' chkiwäch ri e are', k'ia mul k'ut tzukum nu kämisaxik kumal ri winaq.

24 Job' mul xintij ri juwinaq b'elejlajuj ch'ayik kumal ri winaq aj Israel.

25 Oxmul in ch'ayom ruk' che' kumal ri romanos, jumul k'ut xinb'an chab'aj. Oxmul xqaj ri barco ri in b'enaq wi chuxe' ri ja'. Jumul ri' xink'oji jun q'ij ruk' jun aq'ab' puwi' ri nimalaj uwoja' re ri mar.

26 K'ia mul nu b'anom b'inem. Xa jub'iq' k'ut man in kăminaq pa taq nimaq taq ja', xa jub'iq' man in kăminaq kumal taq elaq'omab', kumal ri nu winaqil in o kumal estranjerab'. Xa jub'iq' man in kăminaq pa taq tinimit, pa taq juyub', pa ri mar, xuquje' kumal ri winaq ri xaq kăkib'ij chi e qachalal.

27 Sib'alaj nu riqom k'ăx pa taq chak ri kuya nimalaj kosik, k'ia mul k'ut elinaq nu waram. Nu riqom numik, xuquje' chaq'ij chi'. K'ia mul man k'o tā nu wa. Nu riqom k'ăx rumal ri tew, man xub'an tā k'u ri watz'iaq.

28 Man xuwi tā k'u wa' ri k'ăx ri nu riqom, xane ronojel q'ij sib'alaj kinok il chke taq konojel ri qachalal kojonelab'.

29 We k'o jachin jun ri man k'o tā u chuq'ab', kinna' wa' pa wanima' chi je' ta ne in ri' man k'o tā nu chuq'ab'. We k'o jachin jun ri xb'an che chi kătzaqik xa rumal ri kub'an jun chik, ri in kink'ixik, xuquje' kăpe woyowal.

30 We rajwaxik kinnimarisaj wib', kinnimarisaj na wib' rumal ri kăk'utuwik chi man k'o tā nu chuq'ab'.

31 Ri Dios, ru Tat ri Qajaw Jesucristo, ri taqal che chi kăyi' u q'ij amaq'el ronojel q'ij pa taq ri q'ij ri junab' ri kepetik, ri Are' retam chi qas tzij ri kinb'ij.

32 Aretaq xink'oji pa ri tinimit Damasco, ri q'atal

tzij ri kăpatănin che ri tat Aretas ri nim taqanel xeukoj chajinelab' chi' ri u chi' taq b'e re ri tinimit Damasco che nu k'amik b'i pa che'.

³³ Xinqasax k'u b'i pa jun chikăch ruk' jun kolob' pa jun ventana ri k'o pa ri tapya ri k'o chrij ri tinimit. Xa je ri' man xinqaj tă pa ki q'ab'.

12

Ri apóstol Pablo kutzijoj ri k'utum chuwăch rumal ri Dios

¹ Man k'o tă kuch'ak jun we kunimarisaj rib'. Pune je ri', rajwaxik wi chi kintzijon chrij ri xuk'ut ri Qajaw Jesús chnuwăch, ri xq'alajisax rumal.

² Wetam u wăch jun achi* ri kojonel che ri Cristo, xke' kajlajuj junab' wa' xk'am b'i k'ă pa ri urox kaj. Man wetam tă k'ut we xk'am b'i chwinaqil o man chwinaqil taj. Xuwi ri Dios retam.

³ Wetam k'ut chi ri achi ri' xk'am b'i chikaj. We chwinaqil xk'am b'ik o man chwinaqil taj, man wetam tă wa'. Xuwi ri Dios retam.

⁴ Xk'am k'u b'i we achi ri' pa ri je'lalaj k'olib'al "paraíso" u b'i', jawije' xeuta wi tzij ri man etamtal taj, ri man ya'tal tă che jun winaq kub'ij.

⁵ Ri in kinkowinik kinnimarisaj wib' che jun achi jas ri achi ri', ri in k'ut man kinnimarisaj tă wib', xane xaq xuwi kinnimarisaj wib' che ronojel ri kăk'utuwik chi man k'o tă nu chuq'ab'.

⁶ Pune ta k'u ri in kwaj kinnimarisaj wib', man xa tă k'u jun konil ri' rumal chi xuwi are tajin kinb'ij ri qas tzij. Man kinb'an tă k'ut rech man

---

* **12:2** Ri achi ri' are ri Pablo mismo.

k'o tä jun kuchomaj chi sib'alaj nim na nu b'anik chuwäch ri kärilo kinb'ano o ri kuto chi kinb'ij.

⁷ Rech man kinnimarisaj tä wib' che ri xuq'alajisaj ri Dios chnuwäch, ri sib'alaj e kajmab'al wa', xya'taj jun k'äxalaj yab'il chwe ri je' ta ne jun k'ix ri ch'ikil che ri nu cuerpo. Jun yab'il wa', ru taqom loq ri Satanás chub'anik k'äx chwe.

⁸ Oxmul nu b'ochi'm ri Dios. Xinta' che chi käresaj wa' we k'äx ri' pa ri nu cuerpo.

⁹ U b'im k'u ri Dios chwe: “Ri nu toq'ob' ri k'o pa wi' xuwi wa' ri rajwaxik chawe. Qas q'alaj k'u na ri nu chuq'ab' aretaq ri winaq man k'o tä u chuq'ab' ri are',” —xcha chwe. Rumal ri' kinkikotik chi man k'o tä nu chuq'ab', rech käq'alajin ru chuq'ab' ri Cristo pa ri nu k'aslemal.

¹⁰ Rumal ri' kinkikotik chi man k'o tä nu chuq'ab', kinkikotik pune kinyoq'ik, pune man k'o ri kajwataj chwe, pune käb'an k'äx chwe kumal ri winaq, pune kinriq k'äxk'ol rumal ru patänixik ri Cristo. Je ri', rumal chi aretaq man k'o tä nu chuq'ab' are chi' kinna' chi qas k'o nu chuq'ab'.

Ri apóstol Pablo sib'alaj kok il chke ri qachalal kojonelab' aj Corinto

¹¹ Je' xinb'antaj jun ch'uj aretaq xinnimarisaj wib' chb'il wib'. Ix k'ut xinitaqchi'j chi je' kinb'ano. Are k'u ix ri' ri rajwaxik kinimarisaj nu q'ij. Man are tä k'u nim na ki b'anik chnuwäch in ri jule' taq apóstoles ri' ri i terenem ix, pune b'a' man nim tä nu b'anik in chiwäch ix.

¹² Ri chak ri xinb'an iwuk' ruk' nimalaj pa-ciencia, are xb'antaj wa' kuk' nimaq taq k'utb'al,

etal, xuquje' kajmab'al ri xk'utuwik chi qas tzij in apóstol.

¹³ Man are tä k'u nim na xeinwil wi ri nik'iaj taq qachalal kojonelab' chik chiwäch ix. ¿A xa k'äx kina' ix chwe rumal chi man xinta' tä ri nu rajwaxik chiwe? We k'u are je ri', xa b'a' chisacha nu mak che ri k'äx ri xinb'an chiwe.

¹⁴ Kämik k'ut nu b'anom chi u b'anik wib' rech kinopan iwuk' churoxmül. Man kinya tä k'u latz' chiwe. Man are tä k'u kintzujukuj ri k'o iwuk', xane ix ri' ri kintzujukuj. Are k'u ri nan tat ri rajwaxik käkich'ak puaq che ki tzuqik ri kalk'ual, man are tä ri alk'ualaxelab' ri rajwaxik käkich'ak puaq che ri ki nan ki tat.

¹⁵ Ri in ruk' kikotemal kinsach na ri k'o wuk'. Kinya k'u nu tzij, kinriq na in apachike u wäch k'äx chub'anik utzil chiwe. Pune b'a' kinwilo chi aretaq sib'alaj kixwaj na, ri ix man qas tä kiniwaj in.

¹⁶ E k'o k'u jujun ri pune käkich'ob'o chi man xinya tä latz' chiwe, käkib'ij chi xa xixinsub'u rech kixqaj pa nu q'ab'.

¹⁷ ¿A xa ta k'u xixinsub' rumal jun chke ri xeintaq b'i iwuk'? ¡Man je' taj!

¹⁸ Xinta' toq'ob' che ri Tito chi kopan na iwuk', xuquje' xintaq b'i ri jun qachalal chik ruk'. ¿A xa ta k'u xixusub' ri Tito? ¿A mat qas tzij chi junam qa no'j ri uj kieb', xuquje' junam ri qanima'? ¡Je', je ri'!

¹⁹ We ne ri ix kichomaj chi xa tajin käqato' qib' chiwäch. ¡Man je' tä k'u ri'! Xane chuwäch ri Dios tajin kujtzijon wi pa ru b'i' ri Cristo. Loq'alaj taq qachalal, ronojel k'u wa' ri käqa'no, käqa'n wa' rech ri ix käk'oji u chuq'ab' ri i kojoniq.

²⁰ Kinok il chiwe chi aretaq kinopan iwuk' kinriqo chi man je' tä i b'anom jas ri kwaj in, xuquje' chi ri in man je' tä nu b'anik in jas ri kiwaj ix. Kinok il chiwe chi kinriq ne chi k'o ch'oj chixol, chi k'äx kina' chb'il taq iwib', chi k'o iwoyowal, chi kinriq ne chi xuwi kitzukuj ri utz chiwe ix, man kitzukuj tä k'u ri utz chke nik'iaj chik, chi kiyak tzijtal, chi kib'ij tzij chb'il taq iwib', chi kib'an i nimal, chi i tukim k'u iwib'.

²¹ Kinok il chiwe chi aretaq kinopan chi jumul iwuk', ri nu Dios käresaj nu k'ixb'al rumal iwech, kinoq' k'u ri' rumal chi e k'ia chiwe ri tzojer loq e makuninaq, man ki yo'm tä k'u kan u b'anik ronojel u wäch mak ri äwas u b'anik cho ri Dios xuquje' chkiwäch ri winaq, xane xaq are kaka'n na jas ri kaka'n ri tz'i' ri xaq käkiriq kib', man k'o tä ki pixab', kaka'n k'u ke ronojel u wäch etzelal jachike ri utz käkil wi.

13

Ri apóstol Pablo keupixb'aj ri kojonelab', kuya k'u b'i rutzil ki wäch

¹ Are b'a' urox mul wa' ri kinopan iwuk'. Ronojel ri kächomax rij rajwaxik kächomax wa' ruk' ri ki tzij kieb' o we ne oxib' qachalal ri käkiriq'alajisaj ri xb'anik (je' jas ri kub'ij ru Loq' Pixab' ri Dios ri Tz'ib'talik).

² Chke ri e makuninaq kan nab'e, xuquje' chke konojel, kämik ri naj in k'o wi, kinb'ij chi na jumul ri pixab' ri xinya chiwe aretaq xinopan iwuk' chukamul, chi we kinopan chi jumul iwuk' man kintoq'ob'isaj tä na i wäch.

³ Te k'u ri' kiwil na ri tajin kitzukuj, chi ri Cristo, are käch'aw iwuk' rumal wech in. Ri Cristo k'ut man are tä jun winaq ri man k'o tä u chuq'ab' aretaq käch'aw iwuk', xane ri Are' kuk'ut na ru chuq'ab' chixol.

⁴ Pune qas tzij chi ri Cristo xkämisax cho ri cruz je' ta ne chi man k'o tä u chuq'ab', k'asal ri Are' kämik rumal ru chuq'ab' ri Dios. Ri uj xuquje', pune ta ne man k'o tä qa chuq'ab' junam jas ru b'anik ri Cristo, uj k'asal k'ut junam ruk' ri Are' rumal ru chuq'ab' ri Dios rech kujkowinik kujpatänin chiwe ix.

⁵ Chichomaj b'a' pa ri iwanima' we qas ix kojoni-naq che ri Cristo. Qas china' iwib' jas ri i b'anik. ¿A mat kich'ob'o chi ri Jesucristo k'o pa ri iwanima', o we ne xaq kib'ij chi ix kojoninaq?

⁶ Kwaj k'ut chi kiwetamaj chi ri uj man xaq tä käqab'ij chi uj kojoninaq.

⁷ Käqa'n k'u orar pi wi' cho ri Dios rech ri ix man kib'an tä ri man utz taj. Man are tä k'u käqaj kujilitajik chi ri uj k'o qa no'j, xane xaq are käqaj chi ri ix kib'an ri qas utz, pune käb'ixik chi xa man k'o tä qa no'j uj.

⁸ Man k'o tä k'u jas kujkowinik käqa'n chrij ri qas tzij, xane xuwi are käqato' u wi' ri qas tzij.

⁹ Rumal ri' ri uj kujkikotik aretaq man k'o tä qa chuq'ab', rech ri ix käk'oji i chuq'ab'. Käqataqej k'u u b'anik orar pi wi' rech qas je' kixel na jas ri kraj ri Dios.

¹⁰ Kintz'ib'aj k'u b'i we wuj ri' chiwe mäjoq kinopan iwuk', rech aretaq kinopanik man rajwaxik taj kinyajan chiwe aretaq kinkoj ri taqanik ri k'o pa nu q'ab'. Are taqanik wa' ru yo'm ri Qajaw

Dios chwe chuya'ik u chuq'ab' ri i kojoniq, man are tä chusachik i wäch ix.

¹¹ ¡Ch'ab'ej chik, qachalal! Chuk'isb'al ronojel kinb'ij chiwe chi chikojo i chuq'ab' rech gas je' kixel na jas ri kraj ri Dios, chiku'b'isala i k'ux, xa jun chixchomanoq, k'ol utzil chixol. We je ri' kib'ano, ri Dios ri kuya uxlanem che ri iwanima', ri xuquje' sib'alaj kixraj, käk'oji na iwuk'.

¹² Chiyala rutzil i wäch chijujunal. Chitz'umaj iwib' chuwäch ri Dios chuk'utik chi kiwaj iwib'.

¹³ Konojel ri qachalal kojonelab' käkiya b'i rutzil i wäch.

¹⁴ Are ta b'a' ri Qajaw Jesucristo kutoq'ob'isaj i wäch. Chk'ol ta na ri rutzil ranima' ri Dios iwuk', chku'b'isax ta k'u i k'ux iwonojel rumal ri Loq'alaj Espíritu ri k'o iwuk' amaq'el ronojel q'ij. Amén.

Ru Loq' Pixab' Ri Dios
New Testament in K'iche' Cantel; quc (GT:quc:K'iche'),
new spelling

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: K'iche'

Dialect: Cantel

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in K'iche'

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,

please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

a560dee0-689a-5ef3-ad95-4b31984022c0